Raadsvoorstel

Onderwerp **Zaakid**	Raadsvoorstel Wensen en bedenkingen verzoek verlenging PI 2022-087239
Auteur	Henriëtte Meijer +31642088647 H.Meijer@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	E.C.R.H. Eijkelberg
Portefeuillehouder	Wethouder Ter Laak
Medeverantwoordelijke(n)	Burgemeester Bezuijen Wethouder Weerwag

Uiterste behandeldatum (+ reden)	Raadsvergadering 17 oktober 2022, conform afspraak met het Presidium.
Programma(s)	Programma 7 Inrichting van de stad
Eerdere besluitvorming	Raadsvoorstel Wensen en bedenkingen noodopvang statushouders d.d. 11 oktober 2021. Raadsmemo Formeel verzoek COA verlengen noodopvang Raadsmemo De opvang-opgaven d.d. 19 september 2022
Samenvatting	Op 23 september 2021 heeft het college een verzoek van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) ontvangen om de leegstaande Penitentiaire Inrichting (PI) in Zoetermeer in te zetten voor noodopvang van statushouders en vluchtelingen. De PI is in eigendom van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Per 9 februari 2022 is de PI in gebruik voor opvang voor de duur van één jaar voor 500 asielzoekers. Op 29 augustus 2022 heeft het COA een verzoek ingediend voor een verlenging van het in het gebruik houden van de PI voor een termijn van minimaal één jaar, maar bij voorkeur twee jaar met verlengingsperioden van telkens één jaar voor maximaal 630 bewoners. Afspraken ten aanzien van de ingebruikname van de PI voor noodopvang zijn vastgelegd in een bestuursovereenkomst tussen de gemeente en het COA. Bij verlenging de een bestuursovereenkomst wordt er een allonge (aanvullende overeenkomst op de reeds geldende bestuursovereenkomst) opgesteld. Het college heeft de bevoegdheid om over een aanvullende overeenkomst op bestuursovereenkomst met het COA te besluiten. Echter, het sluiten van de overeenkomst en effectuering ervan heeft ingrijpende gevolgen voor de gehele gemeente. Daarom wil het college de gemeenteraad betrekken en de allonge pas sluiten nadat de gemeenteraad in de gelegenheid is gesteld wensen en bedenkingen over dit voorgenomen besluit mee te geven (conform artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet). Met voorliggend raadsvoorstel wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien

	van de verlenging en/of ophoging van het gebruik van de PI voor noodopvang van statushouders en vluchtelingen. De gemeenteraad kan besluiten geen wensen en bedenkingen uit te brengen en het raadsvoorstel aan te nemen of het raadsvoorstel te amenderen met geformuleerde wensen en bedenkingen.
Bijlagen	

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Wensen en bedenkingen verzoek verlenging PI
2022-087239

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 september 2022

besluit

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voorgenomen besluit van het college inzake de verlenging van de noodopvang van vluchtelingen en statushouders in de voormalige Penitentiaire Inrichting (PI) in Zoetermeer.
2. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voorgenomen besluit van het college inzake het uitbreiden van maximaal 130 plaatsen voor kortdurende crisisnoodopvang.

Vanwege het spoedeisende karakter kan over dit besluit geen verzoek tot het houden van een referendum worden gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 17 oktober 2022

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
In de maand september 2021 is de gemeente benaderd door onder andere het Rijk, de Commissaris van de Koning in Zuid-Holland en Vluchtelingenwerk met het verzoek om per direct extra opvang en huisvesting te realiseren voor asielzoekers en vergunninghouders (zie ook het raadsmemo van 6 september 2021 en het raadsmemo van 30 september 2021).

Het COA gebruikt momenteel de penitentiaire inrichting (PI) aan de Rokkeveenseweg voor de opvang van vreemdelingen. Sinds 9 februari 2022 wonen er 500 asielzoekers. In augustus 2022 heeft het COA een verzoek ingediend bij de gemeente om de opvang in de PI vanaf februari 2023 te verlengen met tenminste één jaar (bij voorkeur twee jaar) en de opvang te verhogen naar 630 asielzoekers. Uit de halfjaarlijkse evaluatie is gebleken dat de samenwerking tussen het COA en de gemeente goed loopt. Het college begrijpt de urgentie om asielzoekers op te vangen. De verhoogde instroom van asielzoekers, personeelstekorten -ook bij de ketenpartners van het COA- en de vastgelopen woningmarkt die de doorstroom van statushouders beperkt, zorgt ervoor dat de opvangcentra van het COA overvol zitten.

De huidige onderstaande afspraken opgenomen in de bestuursovereenkomst blijven gehandhaafd met uitzondering van het aantal opvangplaatsen en de duur van de overeenkomst.

• er worden geen Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV-ers) opgevangen vanwege de complexiteit van deze doelgroep op gebied van o.a. onderwijs, zorg/begeleiding en veiligheid.
• en er worden minimaal 50% statushouders opgevangen en het resterende aantal opvangplaatsen wordt ingezet voor evident kansrijke asielzoekers;
• de kosten voor de gemeente worden vergoed door het COA en de noodopvang heeft geen negatieve financiële consequenties voor de gemeente;
• de zorg, begeleiding, scholing en inburgering van de bewoners van deze locatie valt onder verantwoordelijkheid van het COA en wordt door het COA georganiseerd;
• er is aandacht voor de veiligheid van de omwonenden;
• er is aandacht voor de geschiktheid van de PI en haar omgeving als woon- en leefgebied;
• de gemeente kan de overeenkomst bij aangetekend schrijven tussentijds opzeggen in het geval de aanwezigheid en de overlast door de bewoners aantoonbaar leidt tot ernstige verstoring van de openbare orde en aantasting van de openbare veiligheid in de directe omgeving van het opvangcentrum. De gemeente gaat hier niet eerder toe over nadat het COA in de gelegenheid is gesteld maatregelen te treffen welke binnen haar bevoegdheden liggen ter voorkoming van een verstoring van de openbare orde en aantasting van de openbare veiligheid en deze maatregelen geen doel treffen.

Het college heeft een positieve grondhouding over het verzoek tot verlengen van de opvang door het COA. Wel zijn er een aantal zaken waar het college aanvullende afspraken wil maken. De inzet van het college voor de aanvullende overeenkomst met het COA is;

• het aantal opvangplaatsen blijft 500 met daarbij de mogelijkheid voor een flexibele schil voor de crisisnoodopvang naar maximaal 630. Doordat het COA onvoldoende bedden in de AZC's beschikbaar heeft om de mensen op te vangen, is crisisnoodopvang nodig. In het geval van crisisnoodopvang krijgen asielzoekers na een periode van maximaal drie maanden een plek bij een COA-locatie. Dit is anders dan noodopvang waarbij het gaat om opvang

voor een langere periode. Het ophogen van de opvangplaatsen heeft nog geen invloed op de taakstelling statushouders, deze blijft voorlopig gehandhaafd. Momenteel wordt regionaal onderzocht of de Haaglanden gemeenten tot onderlinge verevening kunnen komen over de verschillende opvangvormen (zie memo De opvang-opgaven).

• de verlenging voor de duur van de opvang wordt aangegaan voor 2 jaar met ingang van 9 februari 2023 tot 9 februari 2025. Daarnaast worden er met het COA afspraken gemaakt over een evaluatie. Er wordt aan het COA gevraagd om in augustus 2024 een plan voor te leggen aan de gemeente waarin ze aangeven hoe het COA de uitplaatsing gaat organiseren.

Ervaring van de huidige situatie in de PI
Uit de halfjaarlijkse evaluatie is gebleken dat er geen aanleiding was voor het wijzigen van de ingezette koers.

De goede relatie tussen de gemeente en het COA blijkt onder andere uit de constructieve overleggen die regelmatig gevoerd worden tussen de locatiemanagers van het COA en de gemeente. Daarnaast zijn er vrijwel geen incidenten geweest.

Op 24 september 2022 was er een burendag bij de PI georganiseerd door het COA, waarbij het COA haar deuren heeft geopend voor bezoekers. Er zijn veel inwoners die de PI hebben bezocht. Het was een goede en gezellige sfeer waarbij veel inwoners en bewoners elkaar hebben besproken. Voor raadsleden wordt op 3 oktober 2022 gelegenheid geboden om de locatie te bezoeken.

Bewonersavond
Op 22 september 2022 heeft een bewonersbijeenkomst plaatsgevonden. Een verslag van de bijeenkomst zal 8 oktober 2022 worden verzonden naar de raad.

Aanvullende overeenkomst
Het college heeft de bevoegdheid om over een verlenging van de aanvullende overeenkomst met het COA te besluiten. Echter, het sluiten van de overeenkomst en effectuering ervan, heeft ingrijpende gevolgen voor de gehele gemeente. Daarom wil het college de gemeenteraad betrekken en de overeenkomst pas sluiten nadat de gemeenteraad in de gelegenheid is gesteld wensen en bedenkingen over dit voorgenomen besluit mee te geven (conform artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet). Eventuele wensen en bedenkingen van de gemeenteraad worden door het college meegenomen in het gesprek met het COA over de verlenging.

De gemeenteraad kan besluiten geen wensen en bedenkingen uit te brengen en het raadsvoorstel aan te nemen of het raadsvoorstel te amenderen met geformuleerde wensen en bedenkingen.

Beoogd effect
Het gezamenlijk met het COA opstellen van een aanvullende overeenkomst over de verlenging voor het inzetten van de PI voor noodopvang. De noodopvang in Zoetermeer levert een bijdrage aan de acute vraag naar extra opvangplaatsen voor vluchtelingen en statushouders in Nederland.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Argumenten
1.1 Conform artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet moet de gemeenteraad in de gelegenheid worden gesteld om wensen en bedenkingen te uiten wanneer het college een overeenkomst wil sluiten die ingrijpende gevolgen kan hebben op de hele gemeente.

Een verlenging van de bestuursovereenkomst met het COA over de noodopvang van statushouders en vluchtelingen heeft gevolgen voor de hele gemeente. Bij dit thema zijn veel partijen betrokken en dit thema krijgt doorgaans veel maatschappelijke en politieke aandacht. Daarom wil het college het voornemen tot het sluiten van de aanvullende overeenkomst met voorliggend voorstel actief melden aan de gemeenteraad en de gemeenteraad vragen om eventuele wensen en bedenkingen mee te geven.

Kanttekeningen
Niet van toepassing.

Financiën
De inzet van het college voor het gesprek met het COA over de verlenging is dat de gemeentelijke kosten worden vergoed door het COA en de noodopvang geen negatieve financiële consequenties heeft voor de gemeente. Tot nu toe zijn alle kosten vergoed door het COA.

Controleprotocol
Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie
In de ruime omgeving van de voormalige PI hebben omwonenden en daar gevestigde bedrijven en organisaties op 13 september 2022 een brief ontvangen met een eerste uitleg over het verzoek verlenging van het COA aan de gemeente. Op de website www.zoetermeer.nl/noodpvang is altijd de laatste nieuwe informatie in de vorm van veel gestelde vragen te vinden. Op donderdagavond 22 september 2022 is een bijeenkomst voor omwonenden en ondernemers in de omgeving van de voormalige gevangenis georganiseerd om te praten over de vragen en zorgen die men heeft. Een verslag van de bijeenkomst zal 8 oktober 2022 worden verzonden naar de raad.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie
Niet van toepassing.

Planning
In de huidige maand september wordt met het COA gesproken over de voorwaarden voor de gemeente voor medewerking aan het verzoek van het COA. Hierin worden de eventuele wensen en bedenkingen van de gemeenteraad meegenomen.